

TÜRKİYE COĞRAFYASI

Fasikül 4: AGS Hazırlık ve Analiz Çalışma Föyü

Öğrenci Adı Soyadı:

Sınıfı / Numarası:

Tarih: / / 202...

"Her yerin bir hikayesi vardır, o hikayeyi coğrafya anlatır."

ÖĞRENME HEDEFİ: Öğrenciler, Türkiye'nin fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafyası hakkındaki bilgilerini AGS düzeyinde 15 adet çoktan seçmeli soru üzerinden analiz ederek sınav başarısını artıracaktır.

BAŞARI KRİTERLERİ: 1. Türkiye'nin temel yer şekillerini tanımlarım. 2. İklim ve bitki örtüsü ilişkisini kurarım. 3. Coğrafi verileri analiz ederek sonuca ulaşıyorum.

1. Türkiye'nin genç oluşumlu bir ülke olmasının kanıtları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- Jeotermal kaynakların varlığı
- Tektonik depremlerin yaşanması
- Ortalama yükseltinin fazla olması
- Akarsuların denge profiline uzak olması
- Taş kömürü yataklarının yaygın olması

Çözüm Alanı / Notlar:

2. Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde aşağıda verilen özelliklerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- Boyuna kıyı tipinin görülmesi
- Kıta sahanlığının (şelf) dar olması
- Falez (yalıyar) oluşumunun yaygın olması
- Koy ve körfez sayısının oldukça fazla olması
- İç kesimlere ulaşımın geçitlerle sağlanması

Çözüm Alanı / Notlar:

3. Karstik yer şekillerinin (lapy, dolin, uvala) en yaygın olarak görüldüğü bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- Karadeniz Bölgesi
- Akdeniz Bölgesi (Toroslar)
- İç Anadolu Bölgesi
- Doğu Anadolu Bölgesi
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Çözüm Alanı / Notlar:

4. Türkiye'de kış mevsiminde donlu gün sayısının en fazla olduğu coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- Ege Bölgesi
- Marmara Bölgesi
- Doğu Anadolu Bölgesi
- Akdeniz Bölgesi
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Çözüm Alanı / Notlar:

5. Karadeniz Bölgesi'nde dağların kuzey yamaçlarının güney yamaçlarına göre daha fazla yağış almasının temel sebebi nedir?

- Baki etkisinin olması
- Denize göre konum farkı
- Enlem değerleri
- Yer şekillerinin uzanış doğrultusu
- Bitki örtüsünün gürlüğü

Mini Sözlük (Fiziki Coğrafya)

Denge Profili: Akarsuyun yatağını deniz seviyesine kadar aşındırması halidir.

Falez: Dağların kıyıya paralel olduğu yerlerde dalga aşındırmasıyla oluşan diklikler.

Endemik: Sadece belirli bir bölgede yetişen bitki türüdür.

Tektonizma: Yer kabuğu hareketleri sonucu oluşan kırılma ve kıvrılmalar.

Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası - Fasikül 4

Mini Sözlükçe (Kelime Dağarcığı Geliştirme)

Aritmetik Nüfus Yoğunluğu: Toplam nüfusun toplam yüzölçümüne bölünmesidir.

Nadas: Toprağın verim için bir yıl ekilip bir yıl boş bırakılmasıdır (erozyonu artırır).

Hinterland: Bir limanın ticaret ve ulaşım bakımından etkileşimde olduğu iç kesim.

Bor: Türkiye'nin dünya rezervinde lider olduğu, sanayide stratejik maden.

6. Türkiye'de kırsal alanlardan kentlere doğru yapılan iç göçlerin temel itici sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- Eğitim imkanlarının yetersizliği
- Sağlık hizmetlerinin dağılımı
- Tarımda makineleşme ve buna bağlı işsizlik
- İklim koşullarının elverişsizliği
- Güvenlik sorunları

7. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirme döneminde kış ılıklığı isteği diğerlerine göre daha azdır?

- Turuncgiller (Portakal, Mandalina)
- Zeytin (Akdeniz iklimi)
- Muz (Anamur çevresi)
- Çay (Doğu Karadeniz)
- Buğday (İç kesimler)

8. Türkiye'de demir-çelik fabrikalarının Ereğli ve Karabük'te kurulmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- Hammadde kaynaklarına yakınlık
- Enerji kaynağına (taş kömürü) yakınlık
- Modern ulaşım ağlarının varlığı
- Su kaynaklarının bolluğu
- Geniş pazarlama imkanları

9. Türkiye'de rüzgar enerjisi potansiyelinin en yüksek olduğu coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- Ege Bölgesi (Kıyı kesimi)
- Karadeniz Bölgesi (Doğu ve Batı)
- Doğu Anadolu Bölgesi (Yüksek kesimler)
- İç Anadolu Bölgesi (Konya çevresi)
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi (Suriye sınırı)

10. Turizm Gelişim Koridorları arasında yer alan "Yayla Koridoru" aşağıdaki bölgelerin hangisinde yer almaktadır?

- Akdeniz Bölgesi (Antalya-Mersin)
- Karadeniz Bölgesi (Samsun-Artvin)
- Doğu Anadolu Bölgesi (Erzurum-Kars)
- İç Anadolu Bölgesi (Konya-Ankara)
- Ege Bölgesi (Muğla-İzmir)

Ders Notları ve Hatırlatıcılar:

Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası ve Bölgesel Kalkınma - Fasikül 4

11. GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) ile bölgede sulu tarıma geçilmesi sonucunda hangisinin üretiminde en büyük artış görülmüştür?

- a) Tütün ve Haşhaş üretimi
- b) Pamuk ve Mısır üretimi
- c) Kırmızı Mercimek üretimi
- d) Arpa ve Çavdar üretimi
- e) Fındık ve Çay üretimi

12. Türkiye'nin en büyük transit konteyner limanı olma özelliğini taşıyan liman aşağıdakilerden hangisidir?

- a) İstanbul (Ambarlı) Limanı
- b) Mersin Limanı
- c) İzmir (Alsancak) Limanı
- d) Tekirdağ (Asyaport) Limanı
- e) Samsun Limanı

13. Bir yerleşim yerinin \"Sakin Şehir\" (Cittaslow) unvanı alabilmesi için hangisi kriterler arasında yer almaz?

- a) Geleneksel yemeklerin ve el sanatlarının korunması
- b) Hızlı sanayileşme ve büyük fabrikaların kurulması
- c) Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı
- d) Yerel mimarinin ve tarihi dokunun korunması
- e) Gürültü ve hava kirliliğinin azaltılması

14. Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamında hedeflenen temel amaçlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- a) Yayla turizmını (Yeşil Yol) geliştirmek
- b) Bölge içi ulaşım ağını iyileştirmek
- c) Tarımsal ürün çeşitliliğini artırmak
- d) Ağır sanayi tesislerini bölge geneline yaymak
- e) Hayvancılık faaliyetlerini modernleştirmek (besi/ahır)

15. Türkiye'de bulutluluk oranının fazla olması nedeniyle güneş enerjisi potansiyelinin en düşük olduğu bölge hangisidir?

- a) Akdeniz Bölgesi (Antalya-Adana)
- b) Güneydoğu Anadolu Bölgesi (Urfa)
- c) İç Anadolu Bölgesi (Konya-Karaman)
- d) Karadeniz Bölgesi (Doğu ve Batı)
- e) Marmara bölgesi (Güney Marmara)

Bunu Biliyor muydunuz? (Bilgi Tazeleme)

Türkiye'nin en büyük bölgesel kalkınma projesi olan GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi), sadece bir sulama ve enerji projesi değil; eğitim, sağlık ve ulaştırmayı da kapsayan entegre bir sosyal dönüşüm projesidir. GAP ile bölgedeki pamuk ve mısır üretimi Türkiye genelinde lider konuma yükselmiştir.

Gelişim Planı (Öz Değerlendirme)

Yanlış yaptığınız soruların konularını aşağıya not ederek çalışma stratejinizi belirleyin:

Açıklamalı Çözüm Anahtarı

Soru 1 - Cevap: E Taş kömürü 1. jeolojik zamanda (Paleozoik) oluşur. Genç oluşumun kanıtı 3. ve 4. zamandaki hareketlerdir.

Soru 2 - Cevap: D Dağların kıyıya dik uzandığı Ege'de koy/körfez fazladır. Paralel uzandığı Karadeniz/Akdeniz'de kıyı daha sadedir.

Soru 3 - Cevap: B Akdeniz Bölgesi'ndeki kalkerli (kireç taşı) yapı, erime sonucu oluşan karstik şekillerin en yaygın olduğu yerdir.

Soru 4 - Cevap: C Karasallığın şiddetli ve yükseltinin fazla olduğu Doğu Anadolu'da sıcaklıklar uzun süre 0 derecenin altında kalır.

Soru 5 - Cevap: D Dağların uzanış doğrultusu nedeniyle denizden gelen nemli hava yamaçlara çarparak yükselir ve yağış (orografik) bırakır.

Soru 6 - Cevap: C Tarımda makineleşme, insan gücüne olan ihtiyacı azaltarak kırsaldaki nüfusun kente göç etmesine (itici güç) neden olur.

Soru 7 - Cevap: E Buğday, kış mevsiminde soğuğa ve kar örtüsü altına dayanıklı bir bitkidir; kış ılıklığı şartı aramaz.

Soru 8 - Cevap: B Demir bu bölgede çıkmaz (Sivas'tan gelir), ancak taş kömürü (enerji) burada olduğu için fabrikalar buraya kurulmuştur.

Soru 9 - Cevap: A Ege kıyıları ve Çanakkale çevresi, Türkiye'de rüzgar hızı ve sürekliliği bakımından en yüksek potansiyele sahiptir.

Soru 10 - Cevap: B Yayla Koridoru; Samsun'dan başlayarak Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin yaylalarını kapsayan bir turizm güzergahıdır.

Soru 11 - Cevap: B GAP ile gelen sulama imkanları, bölgeyi Türkiye'nin en önemli pamuk ve mısır üretim merkezi haline getirmiştir.

Soru 12 - Cevap: D Tekirdağ'daki Asyaport, Türkiye'nin ilk transit konteyner limanı olup kapasite bakımından en büyüklerden biridir.

Soru 13 - Cevap: B Sakin şehirler; hızlı tüketime ve sanayileşmeye karşı, yerel değerlerin ve yavaş yaşamın korunmasını hedefler.

Soru 14 - Cevap: D DOKAP, bölgenin doğal yapısını koruyarak turizm ve tarımı geliştirmeyi hedefler; ağır sanayi bölge yapısına uygun değildir.

Soru 15 - Cevap: D Karadeniz Bölgesi her mevsim yağışlı ve bulutlu olduğu için güneşten yararlanma süresi ve potansiyeli en az olan bölgedir.

Değerli Öğretmen Adayları;

Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek olan sizlerin coğrafi bilgi ve analiz yeteneği, yetiştireceğiniz nesiller için en büyük ışık olacaktır. Bu hazırlık sürecindeki emeğinizin karşılığını en güzel şekilde almanız dileğiyle. Yolunuz açık olsun!